

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hāt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobē se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisli se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Mesta in slov. okraji.

(Dalje.)

Kar se mora tu posebno jemati v poštev, to so cestne razmere; okrajne ceste v Celji koristijo največ mestu Celju. (Ugovori na levi.) Imam samo opozoriti na cesto Celje-Laško, na cesto Celje-Teharje, do Šmarja-Slatine, potem na okrajno cesto, ki se loči od državne ceste blizu Celja, v Pletrovčah, proti Šoštanju, na okrajno cesto, ki pelje proti Dobrni; na cesto proti Št. Martinu v Rožni dolini, katera poslednja konča v sredini mesta Celja; s tem sem tako dovolj dokazal, kar trdim.

To plačilo 19.000 gld. in toliko sto goldinarjev za vzdrževanje okrajnih cest je vsaj ravno tako potrebno in na korist mesta Celje, kakor je na korist posameznih vasi in trgov, ali pa posameznega prebivalca tega okraja. To breme mora na vsak način ostati vedno skupno in če mislite naložiti plačanje teh letnih 19.000 fl. meni nič tebi nič samo kmetiskim občinam, bodo se vam te pač lepo zahvalile. Sicer pa današnji predlog mene prav nič ne vznemirja, ker imamo še vedno zakone, ki urejujejo razmere med pojmi: moje in tvoje in ki se odtegujejo oblasti vis. dež. zbora. Državne postave bodo varovale kmetске občine okrajne — naj se tu sklene, kar hoče — pred takim krivičnim ravnanjem. Ločitev bi bila le tedaj mogoča, če bi mesto prevzelo, kakor je to naravno, od vseh stroškov, katere ima okraj, po dosedanji razmeri del, ki mu pripada. Bilo bi pa brezumno. Mestna občina bi morala plačevati od teh 19 tisoč goldinarjev nekako tretjino, če je poročilo resnično, — toda ta številka se mi ne zdi čisto resnična — okrajnemu zastopu kmetiskih občin, pri tem pa ne bi imelo Celje v prihodnjosti nobene besede več govoriti pri cestnem gospodarstvu, ker ne bi nobenega zastopnika pošiljalo v kmetški okrajni zastop, dokler je imelo to mesto dosedaj lepo število 17 glasov proti 23 glasovom — vsekako precej veliko manjšino! Pou-

darjati moram še nekaj: Ves predlog je tako nepremišljen, da si ga ne morem misliti, da je komu resnica z njim. K razdiranju družne pogodbe morajo privoliti vsi udeleženci. Visoki deželni odbor pa nič ni vprašal niti okrajnega zastopa, kaj misli on v tej zadevi, in vendar imajo zastopniki ostalih kmetiskih občin isto pravico zahtevati, da se posluša tudi njihovo mnenje, kakor Celje. (Odobrovanje na desnici.) Nas pa niso nič vprašali. Izločitev občine iz okrajne zaveze, ne da bi se pozvedelo mnenje okraja o tem, pa ni nikakor ustavno postopanje. Družna pogodba se ne reši, če se raztrga in vrže drugemu pred noge! Če se razdruži kaka skupina, mora se osnovati razdelitev, po tem še le more se izvršiti stalna ločitev.

Če bi postal zakon v resnici pravomočen z dnem razglašanja, kake posledice, za božjo voljo, bi to imelo, kakšen bi bil proračun okr. zastopa! Zmešnjava bi bila velikanska!

Kaj hočejo reči v poročilu, priloga 89: „S tem zakonom se bode naložilo sicer nekoliko več okrajnemu zastopu, ker bodo nekoliko večje postale okrajne naklade, ki so znašale dosedaj 16·2% in deželne naklade za šolsko glavnico, ki so se plačevale dosedaj z 7%?“ Mestna občina Celje trdi, da plačuje skoro tretjino vseh okrajnih doklad. Kako se bodo torej spremenili ti 16%, če odpade cela tretjina? Celo gospodarstvo bi se tako zmedlo, da bi bilo nemogoče vzdržavati tako mnogo cest. Okrajnemu zastopu okolice bi tudi ne bilo več ležče na tem, da bi se vzdržavale ceste, ki vodijo v Celje in tako bi gotovo mnogo škodovalo tudi mestni občini Celjski, če se loči iz okrajne zveze.

Tudi narodne razmere navajajo kot uzrok izločitve in opozarjajo na to, da se bode podpiral z ločitvijo narodni mir.

Slavna gospôda! Mi Slovenci smo bili v okraji dolgo časa v manjšini, in sicer skozi dve volilni dobi, kar iznaša 6 let. Mi smo imeli 13 zastopnikov, Nemci pa 27, pa v nobeni seji se ni kazalo nasprotje, temveč lepo skupno smo

delovali jeden poleg drugega. Sedanji okrajni zastop pa ima 23 slovenskih in 17 nemških ali nemško mislečih. Ta manjšina je gotovo večja, kakor je bila naša in nikakor ni prav, če se že kar naprej obsoja in dolži sedanja večina, da je nestrpna. Pustite nas, da poslušemo nekaj časa, potem nas sodite.

Če uraduje sedanja večina slovenski, je to čisto pravilno. Mestna občina Celjska pa dobiva vedno na nemške uloge nemška rešila. Mi smo namreč vsprejeli koj v prvi seji okrajnega odbora vodilo, da bode reševal okrajni zastop uloge v dotičnem jeziku, v katerem jih stranke ulagajo. To pa ni nikakor znak narodne nestrpnosti, temveč je čisto naravno, da rešujemo ulogo slovenskih strank v slovenskem jeziku, ne pa v nemškem, katerega ne razumejo. (Konec prih.)

Izvolitev lavantinskih škofov.

Na svetu se žalost in veselje vedno menjata. Pred štirimi meseci smo žalostni molili: Bog daj rajnemu višjemu pastirju večni mir in pokoj, a te dni smo veseli klicali: Živio, novi milostni knez in škof! Osiročena škofija je dolgo žalostna hodila, a zdaj ko je novega pastirja dobila, razvedrilo se jej je lice, in je veselo in ponosno svojo glavo vzdignila.

Zdaj po dolgih zimskih večerih radovedni Slovenci pozvedavajo: Bog si ga vé, kako novega škofa stavijo? Kakovi obredi, kakove svečanosti se pri tem vršijo? Kdo voli novega škofa in kdo jih posvečuje? Taka radovednost ni greh, in zato vam hočem vsa ova vprašanja kolikor, toliko rešiti.

Po cerkveni postavi bi morali korarji stolne cerkve novega škofa voliti. V našem cesarstvu še v Solnogradu in v Olomucu korarji škofa volijo. V časih pa je rimska stolica iz važnih uzrokov dala pravico škofe imenovati krščanskim vladarjem. Naš presvitli cesar imenujejo veliko večino vseh škofov po celem prostranem cesarstvu. V časih zopet pravica terja, da sv. Oče dovolijo, da nadškof ali osrednji škof voli škofe v svoji pokrajini.

Vsakega škofa pa, naj ga že volijo stolni korarji, ali posvetni knez ali nadškof, morajo sv. Oče rimski papež potrditi, t. j. očitno izpovedati, da je novi škof veljavno izvoljen in vreden škofijske časti, in če bi rimska stolica katerega izvoljenega škofa ne potrdila, bilo bi vse imenovanje prazno.

Leta postava velja za celi katoliški svet, samo — le čudite se — za našo lavantinsko škofijo ne, in tudi za sekovsko in krško škofijo ne. Za našo škofijo knez in nadškof Solnograški škofa ne imenujejo samo, ampak ga tudi potrdijo.

To je tedaj izborna pravica Solnograške

nadškofije, s katero se noben drugi nadškof ne more ponašati. Zato so se rajni sv. oče Pij IX. s Solnograškim nadškofom, ko so prišli v Rim, pošalili ter jih kardinalom predstavili, rekši: Ecco mezzopapa, t. j. glejte, na pol-papeža.

Kako pa si je Solnograška škofija pridobila tako imenitne pravice? Starodavna Solnograška nadškofija je bila nekdanj jako obširna — preobširna ter je obsegala vse kraje, ki zdaj lavantinske, sekovske in krške škofe vbogajo. Od leta 1200 do leta 1246 je vladal v Solnogradu sloviti nadškof Eberhard II., katerega so njegovi časi zvali ljubitelja mirú Dobri pastir je prehodil preobširne kraje svoje škofije in je sprevidel, da ena pastirska palica toliko ovac ne more dobro vladati. Zato je predlagal sv. Očetu, da-si na kvar svojim koristim, da hoče v Sekovi in v lavantinski dolini novi škofiji ustanoviti, kar je papež Honorij III., kakor stara pisma svedočijo, rad dovolil.

Kar je Eberhard storiti menil, to je tudi že l. 1228 učinil in je ustanovil našo škofijo v lavantinski dolini na Koroškem. Zbog tega ga papež Inocencij IV. v posebnem listu pohvalijo rekoč: „Ti duhovno stvar od posvetne više ceniš, kakor je tudi prav, in tebi je za božjo reč več mar, kakor za človečjo ter si si pač najboljši delež izvolil, ki ti tudi ne bo odvzet.“

Ustanovitev novih škofij je nadškofa silno veliko stala, a velikodušni in pobožni Eberhard si za vse svoje potroške ni ničesar izgovoril, kakor samo edino pravico, da naj njegovi nasledniki imenujejo in potrjujejo škofe za našo škofijo za vse prihodnje čase. To pravico pa si je le zavoljo tega izgovoril, ker si je bil svest, da bode mati — Solnograška cerkev — hčerko — lavantinsko cerkev — vsak čas najboljšo oskrbela. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Promet meseca novembra t. l. južno-štajarske hranilnice v Celji.

Hranilnih vlog vložilo se je meseca novembra 147 s vkupno svoto 55.689 gld. 73 kr., vzdignilo se jih je 5 v znesku 1136 gld. 11 kr., toraj se je meseca novembra t. l. vložilo več za 54.553 gld. 62 kr.

Prošenj za posojila vložilo se je 146 za 131.720 gld., dovolilo se je pa na 106 prošenj 83.820 gld.; odbilo se je 11 prošenj za 4300 fl., zaradi premale hipoteke in 29 prošenj za 43.600 fl. se še ni rešilo.

Odkar hranilnica posluje, t. j. v 4 mesecih, vložilo se je v 512 vlogah 211.617 gold. 6 $\frac{1}{2}$ kr., vzdignilo pa samo 7622 gld. 55 kr., tako je stanje vlog koncem novembra t. l. 203.954 gld. 51 $\frac{1}{2}$ kr. Najnižja vloga je 1 gld.,

najvišja 25.000 gld. Posojil se je izplačalo 131 v znesku po 104.347 gld., prošelj za posojila se je vložilo 398 za 274.350 gold., 41 se jih je odbilo, 29 še ni rešenih in na 328 se je 201.255 gld. dovolilo. Najnižja prošnja bila je za 70 gld., najvišja za 25.000 gld.

Denarni promet znaša v teh 4 mesecih t. j. avgusta, septembra, oktobra in novembra 493.148 gld. 31 kr.

Zima in živina.

Dolga je zima, skorej pol leta trpi in gospodarju prede v časih prav hudo, ako nima dovolje krme za svojo živino. Veliko škode mu prav lahko nastane iz tega. To ve pač vsak gospodar, ki ni mogel živine spraviti v denar, ko je izpoznal že v jeseni, da mu hodi premalo krme za vso živino, kar je ima, ako mu je treba vso obdržati. Ali tudi tacih ne manjka, ki nikoli ne preračunijo, ali je pod streho dovolj krme za vso živino, kar je imajo v hlevu.

Nam je veliko na tem, da se ne izgodi našim bralcem nikoli tako in zato radi povzamemo za nje nauk, kjer koli ga najdemo. Gledé krme in zime pa se piše v „D. N.“ tako-le:

Vsak gospodar mora pred vsem vedeti, koliko in kake krme je pridelal za zimsko krm-ljenje. To moram zelo poudarjati, ker je neob-hodno potrebno, da pregleda in ceni živinorejec ves svoj pridelek pred zimo. Na podlagi te ce-nitve mora potem preudariti: bo li shajal do spomladi s to krmo ali ne? Izračunati mora toraj že naprej, kako dolgo bo trajalo zimsko krm-ljenje in če bode zadosti krme za živino ali ne. Pri tem mu je tudi preudariti, da mora nekaj krme preostati za poznejši čas, da se po možnosti izogne vsaki zadregi.

Če ima gospodar dovolj krme, naj potem preudari, kako jo bode porabil in koliko je bode pokladal na dan. In če je tudi to odmeril, skr-beti mora za redno pokladanje dan za dnevom. O tem se mora pa gospodar sam prepričati! Nikakor se mu ni zanesti na posle. Kajti posli so tako nezanesljivi, da je joj! Zanikern je oni gospodar, ki se za njih ravnanje v hlevu le malo ali nič ne zmeni. Krmo razdeliti mora gospodar enakomerno za celi čas zimskega krm-ljenja. Tako naj poklada n. pr. molzni govedi vsak dan enako veliko sena ali otave, enako veliko slame in če ima živinsko peso tudi enako veliko krme itd. Vso krmo je zrezati in mešati. Popolnoma napačno pa je, ako pokladamo, ka-kor je žalibog v navadi, najprej preveč sena ali korenstva, nazadnje pa mora živina stra-dati ob sami slami. Krma naj je toraj tudi ves čas zimskega krm-ljenja dobra. Krave, ki so stradale po zimi, zastanejo in niso več mlečne, tudi zanaprej le slabo. Enakomerno dobra hra-nitba je največje važnosti za pravi užitek, ki ga nam daje živina. Zato je gospodarju skrbeti,

da redi živino med zimo, kolikor je moči enako-merno in dobro. Ker pa mora gospodar s krmo tudi varčen biti, prepričati se mu je ob vsaki priliki, kako ravna jo posli s krmo, koliko in kako jo pokladajo, če jo zametujejo.

Oni gospodar pa, ki je pridelal premalo krme za zimo, naj rajši o pravem času proda živali, ki so odveč. Kajti boljše je rediti eno kravo dobro, kakor dve kravi slabo. Dve slabo rejeni kravi donašati mu v resnici manj kori-sti. Tak gospodar pa naj si škodo zarad po-manjkanja krme dobro zapomni in naj skuša pridelovati v prihodnje več krme. S pridelova-njem obile krme povzdignila se bode tudi naša živinoreja. Kjer je več krme, je več živine, več gnoja, več pridelkov in več denarja.

To so dobri nauki in če tudi mislimo, da pri nas, med našimi bralci ni več tacih, ki bi tako malo presojevali, koliko in kake krme da gre njih živini, vendar pa jih opomenimo še posebej na to, da se v tem nikoli naj ne za-pustijo na družino, ampak naj vselej sami, kjer je le mogoče, vzamejo živino v svojo skrb. Go-spodar in družinče — to je vse kaj druga in ne najmanj pri živini.

Sejmovi. Dne 6. decembra na Dobrni, v Lučanah in na Vozenicah. Dne 7. decembra v Poličanah (za svinje). Dne 9. decembra v Dobovi, v Bučah in na Vranski gori. Dne 11. dec. v Imenem. Dne 12. decembra na Bregu v Ptuji, na obeh krajih za svinje.

Dopisi.

Iz Marenberškega okraja. (Umeščenje novega župnika pri sv. Ožbaldu. Di-jaška kuhinja.) Prijazno povabilo prijatelja ki ga od latinskih šol nisem več videl, me je vleklo tri ure daleč k svečanosti umeščenja g. Jakoba Zupaniča, župnika pri sv. Ožbaldu. Svečanost se je vršila po znanih obredih. Sle-deči g. duhovni bili so navzoči: Gosp. Anton Jazbec, dekan v Marenbergu, Jože Toporišič, župnik pri sv. Lovrencu v Puščavi, Franc Dov-nik, prof. bogoslovja, Koren Matija, župnik v Selnici, Jurij Žmavec, župnik v Remšniku, Kralj Jože, župnik v Puščavi, Val. Selič, župnik na Breznem, Janez Pajtler, kaplan v zač. pokoju. Ovenčana dekleta v obleki nedolžnosti z gore-čimi svečami v rokah stala so pred altarjem kot device, ki bi imele enkrat veselo pesem v nebesih pred Jagnjetom prepevati, kar se lahko zgodi, ako bodo novega dušnega voditelja ubo-gale. Po izvršitvi umeščenja in izročila vseh župniku potrebnih reči stopili so gosp. dekan Anton Jazbec na leco in v prav ginljivem go-voru predstavili faranom novega dušnega pa-stirja, rekoč: Že mnogokrat sem bil primoran k vam priti, kajti na svetu se vedno vse spre-

minja, kakor vihar in lepo vreme. Po tekočih solzah za odišlim nepozabljivim Fran Kitakom, ki so vam cerkev sv. Ožbalda v tako kratkem času v krasni tempelj božji spremenili, se je vaša žalost zopet v veselje spremenila. Ubogajte jih in spolnajte svoje krščanske dolžnosti; ne poslušajte krivih prerokov. kajti „bo bi tudi angelj iz nebes prišel in bi vas drugi evangelj učil, kakor jaz, bodi proklet,“ pravi sv. ap. Pavel, in takih krivih prerokov se zdaj mnogo nahaja, ki po vseh kotih in oštarijah svojo učenost zoper sv. vero kazati hočejo; varujte se jih in ako to storite, bodete tukaj zadovoljnost, enkrat pa večno plačilo v raju našli. Po veliki sv. meši bil je obed, kjer so novo-umeščeni gospod župnik napili sv. Očetu, prem. knezo-škofu, presv. cesarju in g. dekanu, kot namestniku omenjenih. Č. gosp. dekan so izrekli hvalo in posebno napili 81-letnemu očetu novo-umeščenega g. župnika, ki so še krepki prišli z Veingerlom iz Jarenine k svečanosti svojega sina. Zelo redka prikazen je to, da bi pri umeščenju župnika še oče navzoči bili, toraj toliko večje veselje in radost nas vse napolnjuje. Po raznih razgovorih prave duhovne radosti in vzajemnosti, na katero so č. g. Dovnik, kolega novega župnika, napili, se je začelo govoriti o raznih dobrih naredbah, posebno o dijaški kuhinji v Mariboru in na predlog dopisnika se je nabralo 10 gld. za dijaško kuhinjo v Mariboru. Tudi cekmeštri so po goldinarji darovali. Hvala prisrčna v imenu učeče se mladine!

J. Ž.

Iz Ljutomera. (Novo šolsko poslopje.) Lani smo brali v „Slov. Gospodarji“, da se je postavil temeljni kamen novemu šolskemu poslopju. Res je, da še temeljni kamen zmiraj na tistem mestu stoji, celo pod streho je, če tudi pod leseno. Že takrat je marsikateri zmajaval z glavo, ko je vse to videl. Od neke strani prihajala sta pritisk in sila, da prè šola mora stati za leto dni pod streho. Pa lahko je govoriti, težje pa storiti. Pametni možje so sprevideli, da tisto torišče nikakor ni pripravno za šolsko poslopje. Vsaki vé, da je silno mokrotno. Ko so meter globočine skopali, stala je že voda. Za tega voljo bi morali spodaj vse velbati ali obočiti in v pivnicah shranjeno bi imeli — ne vino, ampak vodo po zimi in po leti. Dobre pitne vode tudi ne najdeš v bližini, za njo pa je pri otrocih gotovo skrbeti. Zdravje je prvo pri vsakem človeku. Drugič pa je toti prostor precej oddaljen od cerkve. To je gotovo tudi imeniten vzrok in vsakši stariši, ki svoje otroke v resnici ljubijo in jim dobro želijo, morajo na to misliti; kajti šola in cerkev sta sestri, kateri ne more nihče ločiti brez kvara za mladino. Vse to so dobro pomislili naši možje. Krajni šolski svet se je začel pogajati za drugo torišče ter je kupil od gosp. Murata

jako primeren prostor. Totò novo torišče stoji više kakor trg in za tega delj ni se nič bati tukaj mokrote. Celo poslopje bode suho, svetlo in zračno. Tudi zrak je zgoraj čvrst in krepek, ker je poleg šuma. Tudi to, da je jako blizu cerkve, gotovo ji ne bo škodilo. Dne 28. m. m. bila je komisija, ki je pregledala novi prostor; pozvani so bili kr. šols. svet in občinski odbori. Pri toti priliki so nekateri jako čudno nasprotovali, celo taki, ki so poprej bili za novi prostor. Mi nečemo svojega mnenja nikomur vsiljevati, toliko pa rečemo, kdor vse prav premisli, vesel bo, da se je opustil stari prostor ter se izvolil novi, ki je na vsak način boljši in pripravnejši. Ker pa je stvar važna, hočemo prihodnjč še več povedati ter upamo, da bo marsikateri pametni mož nam dal prav, čeravno še nam zdaj nasprotuje.

Iz Šmarijskega okraja. (Cerkveni kom.) Kako se cerkvene škrinjice pred tatovi zavarujejo, to nam pové nek nemški koledar za prihodnje leto. Pravi se v njem: Tatovi si mažejo hlode z limom in segajo v škrinjico po denar. Napravi jim zadrego! Nasiplji v škrinjico drobnega peska; denar se bo va-nj skril, in ko bo tat štoral za denarjem, se mu bo prijel pesek, denar bo pa notri ostal. Treba je takih pomočkov pred temi malopridnimi strijci, posebno zdaj pozimski čas proti praznikom. Iz sosednjih krajev se sliši ravno, kako pogosto obiskujejo zdaj to, zdaj ono hišo, in ka bi mogli, vdiral bi tudi v cerkve. — Naj povem, kaj se godi na Kalobji, v Slivnici itd. Na Kalobji so pri Kukoviči dve svinji zaklali v hlevu in s zaklanima pobrisali. Pri Pšotu so svinji nož v stran porinili in potem zbežali. Je stara navada pri nekaterih, žival tako zabosti, hlev odpreti in kje na tihem tako dolgo prežati, da pade živinče. Pri Pšotovih se ni neusmiljencem delo splečalo, zato pa so domači drugi dan vbogo paro našli, da so se čreva za njo vlačila. Pri sv. Štefanu so krali na 4 krajih. In v Št. Jurji so bojda pri eni hiši 4 konjem repe porezali. Mogoče, da imajo več tega cigani na vesti, ki so zadnje dni todi lazili. Bode treba pač po noči paziti na vse.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nj. veličanstvo, svitli cesar se je vrnil iz Gödöllö v ponedeljek, svitla cesarica pa včeraj z otoka Krf in ostane sedaj vsa cesarska rodbina čez božične praznike na Dunaji. — Drž. proračun za leto 1890 je še precej ugoden, potroškov račun finančni minister, dr. pl. Dunajewski na 545,475,660, prihodkov pa na 546,418,472 gld. in bilo bi torej prostanka za 942,817 gld. — O shodu zaupnih gospodov izmed drž. poslancev desnice ne izve se še doslej ničesar za gotovo. Kakor

pa vse kaže, bile so imenitne stvari na njem v razpravah in upamo, da bode desnica v drž. zboru poslej še bolj trdna in tudi vsaj v vseh glavnih rečeh jedina. — Na mesto kneza Liechtensteina priporoča odbor štajarskih konservatnih Nemcev g. Fr. Hagenhoferja za drž. poslanca volilcem Hartenberškega okraja. — V Gradci je umrl L. baron Lilienthal, mož daleč znan po svoji radodarnosti. Njegova zapuščina zneso nad 7 milj. in je v rokah sekovskega knezoškofa; se ve, da jo obrnejo knezoškof le po volji pok. barona. — Koroškimi konservativnim Nemcem se očita, da držé še zmirom roke križem in prepuščajo slej kakor prej liberalnim kričačem besedo pri vseh volitvah, tudi v obč. zastope. Mi ne znamo, koliko je na tem resnice, toda toliko je resnica, da ne vidi človek ne v dež. ne v drž. zboru konservativnega Nemca iz Koroške dežele. — V slov. listih bere se izjava vseh slov. dež. poslancev za Kranjsko, da je in ostane vsem geslo: „Vse za vero, dom, cesarja!“ To menda naj pokaže svetu, da so vsaj dež. poslanci še jedini ter da ni med njimi „starih“ in „mladih“. — V Gorici se ne pozida nova blaznica, ker se zdi dež. zboru predraga. Resnica, naše dni gre vse na visoko in drago, čemu ne tudi poslopja za jetnike in norce? — Iz Trsta mora nek F. Ullmann, človek po rodu Nемеc, po rovanji pa Lah. Moral je že nevaren biti, da so ga pognali iz mesta. — Zaduje volitve v Trstu niso nič kaj vesele, vsaj avstrijske niso in vendar se hvali vladna (?) stranka, da so bile srečne. — Sliši se, da postane grof Khuen-Hederváry ogerski minister in hrvaški ban pa da bode mesto njega grof Bombelles. Novica ni posebno verjetna. — V ogerskem drž. zboru se že razpravlja o drž. proračunu in levičarji so tudi letos „hudi“, to pa brž zato, ker še oni ne stojé na krmilu vlade. No, na srečo cesarstva pa jim je še malo upanja, da se jim to kedaj posreči.

Vnanje države. Sedaj je brž gotovo, da pusti Anglija sv. Očetu otok Malta in njej ostane v rokah le vojaštvo. — Da primanjkuje tudi Italiji denarja, to ni čudno ali letos ga je tudi vročim Italijanom že preveč, nič manj, kakor 197½ milj. ga bode do konca leta. Koliko bode pa ga še le drugo leto? — V Španiji vzdiguje se republika, to se pravi: možje, ki so za njo, tega nič več ne skrivajo, ampak govoré že tako, kakor da so že šteti dnovi kraljestva. — Na Francoskem se poteguje več odličnih katol. mož za to, naj stopijo vsi poslanci, katerim ni vera le na jeziku, v zvezo ter si osnujejo velik katoliški klub. To bi bilo lepo, toda med temi je tudi različnih misli v političnih rečeh in to je velika zapreka; najbrž se torej še ne pride do tega kluba. — Anglijska vlada ne misli na to, naj se de-

lavcem po tovarnah nastavi čas za delo le 8 ur v dnevnu. Ona misli, da se stori s tem krivica delavcem. Nam se dozdeva, da bodo delalci take krivice le veselili, ako se jim kje napravi. — Med Belgijo in Nemčijo leži mala republika, samo kacih 500 duš biva v njej in ime ji je Moresnet. Njo si pa razdelite sedaj oni dve državi. — Knez Bismarck pride v Berlin te dni in se vdeleži razprav o postavi, ki dovoli vladi izgnati socialiste, v drž. zboru. Kakor se sodi, drž. zbor ni za tako postavu, toda železni kancelar je za njo in to velja — tudi v nemškem drž. zboru. — Trdi se, da želi Rusija mirú, tudi z Avstrijo in če ni vselej podoba za to, krivi so tega samo ljudje, ki so sovražniki obeh držav. To človek prav rad verjame, posebno ako pomisli, da so ti ljudje — judje ali vsaj taki, ki so tem v krempljih. — V Rumuniji, ob naših mejah proti Rusiji, ne drži se nobeno ministerstvo dolgo in sicer zato ne, ker ima Rusija veliko moči v tej mali državi. — Iz Bolgarije manjka važnih poročil in je to brž najvažniše, da je dobil knez Ferdinando te dni 1 milj. gld. iz Dunaja. Svet pa ugiblje sedaj, od koga da prihaja ta denar. — Srbija ima malo prasko s turško vlado za voljo roparjev, ki silijo na srbska tla a turška vlada ne stori ničesar zoper nje. — V Abisiniji še novi neguš ali cesar Ras Alula nima vse dežele v svoji oblasti, vendar pa ni za-nj nevarnosti, kajti njegov nasprotnik Seyum zgubiva čemdalje več zemlje in tudi mesto Adua je sedaj že v rokah Ras Alula. — Nova republika v Braziliji je delo freimaurerjev in skorej prvo, kar se izve iz nje, je to, da izžene oo. jezuite iz dežele, tedaj one može, ki so bili svoje dni, mi bi rekli, očetje tej sedaj nehvaležni državi. Tako je pač plačilo sveta.

Za poduk in kratek čas.

Lavantija

prečst. premil. gospodu dr. Mihaelu Napotniku ob nastopu knezoškofovskega sedeža v Mariboru.*)

Hodila tožna sem tam med grobovi,
Iskala jih, ki zemljica jih krije.
Prošli so dnevi, prišli časi novi
A ž njimi vmrlih knezov mojih nije.

Še sniva Anton Martin preljubljeni,
Po njem, ki solze vroče sem točila,
In sniva drugi knez, pastir miljeni,
Ki sin bil moj, jaz mati sem mu bila.

*) Le-to pesmico je zložila s. Bonaventura Suhač, govorila pa jo je v pričo mil. knezoškofa Anica Jezernik, učenka čč. šolskih sester v Mariboru. Za voljo lepim misli podamo jo našim bralcem izjemoma v tem predalu. Lavantija pomeni: lavant. škofija. Ured.

Položena sta v zemlje hladno krilo,
Plačilo v raji, tukaj jima hvala!
Ne vzdramim nju z ljubezni vročo silo,
Nju ne vzbudim, do konca bota spala!

Ostavim torej mesto žalovanja,
Ogrnem diven plašč sedaj radosti,
Veselja čas je, čas je godovanja,
Minile ure srčne so britkosti.

Saj odgojila sina sem v naročji,
Ki nada moja, vreden kneške slave,
Bo delal za-me v svojem zdaj področji
In iskal v časti božji, cvet bo sreče prave.

Potujčela ga ni, to vem, tujina,
Detinsko mislil je na dan odhoda,
V spominu bila moja mu milina,
Pri srcu dom in sreča je naroda.

Ti moj ponos, Ti dete moje slavno,
Ki Te na kneškem stolu danes gledam:
Oslajaj bratom pezo pretežavno,
In bodi oče svojim vernim čedam!

Zadeni križ, ga s Kristom vdano nosi,
Če tlači Te, nad zvezde se oziraj!
Od tod pomoč ti vsakojako rosi,
V ljubezni svoje ovce ž njo podpiraj!

Tako mi vodi sine, verne hčere
Po blagonosnem potu bratske sloge,
V kreposti, v luči jasni svete vere,
Da rešiš srečno večne jih nadloge.

Čuvala sem do sedaj Tebe sina,
Zdaj, knez moj, mene, moje blagoslavljam.
Minila mi je srčna bolečina,
Ti z Bogom službo sveto mi opravljaj!

Smešnica 49. „Gospod“, vpraša kmetič
trgovca, „gospod, ali se sme reči človeku, da
je goljuf, ako ne da komu tega, kar pravi?“
„Ne“, odvrne mu trgovec, „ne, tega ne sme,
to se pravi: pred pričami ne sme mu tega
reči“. „Oj“, povzame na to kmet, „oj, prosim
Vas lepo, recite svojima komijema, naj gresta
malo ven!“

Razne stvari.

(Dež. bolnišnica.) Mil. knezoškof so
obiskali v ponedeljek deželno bolnišnico in čč.
usmiljene sestre v Mariboru. V njih kapeli so
služili sv. mešo, na to pa so čč. sestre in
bolnike kaj lepo nagovorili in v posameznih
sobah so podelili bolnikom tudi sv. blagoslov.

(Otroško zabavišče.) Južna železnica
vzdržuje na koroškem kolodvoru v Mariboru
za otroke svojih delalcev otroško zabavišče.

Na skrbi ga imajo čč. šolske sestre. V pone-
deljek popoldne so prišli mil. knezoškof in
prelat msg. Kosar tje ter so s tem razveselili
otročiče in sestre.

(Darilo.) Grofinja M. Nugent, grašča-
kinja na Pohorji, je darovala za cerkev v Framu
20 in baron Gödel-Lannoy, drž. in dež. posla-
noc v Mariboru, v isti namen 16 gld.

(Vrli prijatelj naših dijakov) bla-
gorodni g. magister Feliks Ferk, zdravnik in
hišni posestnik v Mariboru, rojen pri sv. Bar-
bari poleg Vurberga, je ustanovil štipendij v
letnem znesku 70 gld. za svoje slovenske ro-
jake, ki se učé na istem zavodu, na katerem
se je svoje dni tudi on sam šolal. Štipendij je
zdaj vnovič razpisan in se s tem kateremu na-
ših nadepolnih dijakov poda zopet lep kos kruha.
Razun tega je že imenovani gospod za dijaško
kuhinjo položil glavnico 100 gld., katerih vsa-
koletne obresti vleče dijaška kuhinja sv. Vin-
cencija v Mariboru. Vnovič je pa istej podpori
priložil letos 2. decembra 16 gld., koje je za-
služil kot zdravnik v zadnji bolezni prevzvi-
šenega rajnega knezoškofa Jakoba Maksimili-
jana. V imenu potrebne pa tudi hvaležne mla-
dine kličemo preblagemu rodoljubu: Bog plati!

(Redka stoletnica.) Cerkvo sv. Niko-
laja pri Dobrni je ob času cesarja Jožefa II.
vlada zapovedala razdreti. Tadanji župnik
Perkan ni hotel zapovedi vstreči. Vsled tega
so prišli posredovat vojaki. A totim so se, ka-
kor še se danes med ljudstvom govori, v bran
postavile ženske. S takimi branitelji se pa vo-
jaki niso marali bojevati in so rajši odšli. Po
slededej pravdi, ki se je vršila med gosposko
in župnikom, je zadnji priboril nadaljni obsta-
nek cerkvi. Ista je letos bila prenovljena in so
tam dne 1. decembra slovesno slavili stoletnico
rešitve imenovane hiše Božje.

(Nagla pa prevedena smrt.) V Jare-
nini so umrli dne 30. novembra oče Jože Zu-
panič, nagle pa prevedene smrti. Rojeni so bili
dne 18. sušca leta 1809. Pred kratkim še so
obiskovali sv. misijon pri sv. Kungoti ter so
tamkaj svojo pobožnost opravili. Sloveli so kot
priden gospodar, dober oče, pobožen kristijan
in značajan narodnjak. Bodi jim zemlja lahka!

(Za dijaško kuhinjo v Mariboru)
so darovali: vlč. g. Jak. Meško, duhov. sveto-
valec in župnik 10 fl.; vlč. g. Rup. Šuta, dekan
5 fl.; vlč. g. Fr. Kramberger, župnik v Vur-
bergu 5 fl.; č. g. Jož. Majcen, dvorni kaplan
2 fl.; slavni gostje na inštalaciji vlč. g. Jakob
Zupaniča v Ožbaldu 10 fl.; vlč. g. Ant. Lacko,
župnik pvi sv. Križi 2 fl.; mil. g. Fr. Ogradi,
korar in ravnatelj 5 fl. Bog plati!

(Plučna bolezen.) V hlevih graščine
na Pohorji se je prikazala plučna bolezen. Go-
sposka je ukrenila potrebno, naj bi se ta bole-
zen ne razširila.

(Drobtinice.) Ravno so nam prišle „Drobtinice“ v svojem XXIII. letniku v roke. Kdor more, naj piše po nje. Dobijo se v kat. tiskarni v Ljubljani. Cena mehko vez. 1 gld. 30 kr., trdo vez. 1 gld. 40 kr. Udje „Katol. družbe“ (udnina 1 gld. 20 kr.) dobé knjigo brezplačno.

(Občinske volitve) v Kapelah pri Brežicah so ovržene, ker se je nepostavno volilo in bode toraj zopet v kratkem nova volitev. Kaj porečejo na to tamošnji „roti“ in g. Potočnik in kaj počne sedaj g. Sorčič z dostavljenim bičem?

(Zginil je) 13letni deček Ignacij Steinberger pred nekaterimi dnevi iz Maribora in se dosedaj še ni vrnil.

(Dlan prerezal) je slamorezni stroj mladeniču Alojziju Rožarjevemu na Klancu pri Dobrni tako, da je onesrečencu izmed prstov na levej roki preostal samo mezinec.

(Železnica.) Kakor se računa, treba bode za železnico iz Celja skozi Šoštanj v Velenje najmanj 3,100.000 gld. Da se spravi ta denar, treba bode društva in to se vzdrži le tedaj, ako spravi 3,700.000 gld. skupaj.

(Popravek.) V dopisu iz Radgone v zadnjem listu stoji krivo na mesto v Žetincih: v Zanjkovcih. V Žetincih namreč so postavili eno kapelo in poleg omenjenih mož zasluži še tarsarski mojster J. Adamič pohvalo.

(Obsodba.) Zadnji četrtek je stal pred porotnim sodiščem v Celji Gašper Orehovec, mož star 52 let a užgal je iz hudobije svojemu sinu hišo. Zato bode sedel čas življenja v ječi.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali čč. gg. Brezovšek 100 gld. (ustn. in letn. dpl.) Klavžar Fr., Terstenjak Jakob 5 fl., Pajtler 11 fl., Janžekovič 11 fl., Aškerc 11 fl., Cinglak 2 fl., Šijanec Al. 1 fl.

V najem se da

Krčma in gospodarsko poslopje v trgu na Ptujski gori, h kateremu spada tudi blizo 20 oralov zemljišča, hram, na katerem je krčma in je last maloletnih St. Kosišetovih dedičev.

Taisto se bode na tri leta, dalo v najem, in kateri želi v najem vzeti se naj oglasi do 1. januarija 1890 pri županu Mart. Krajncu na Ptujski gori. 2-2

Naznanilo.

Dajem na znanje, da imam v svoji drevnici kacih 500 komadov redno visokih in močnih izbranih, najžlahtnejših buternih hrusek komad à 50 kr.

Miha Vizjak,

poslavljeni sadjerejec in posestnik na Pečovji pošta Štoré. 2-3

Loterijne številke:

Trst 30. novembra 1889: 39, 32, 38, 10, 84
Linc " " 74, 47, 63, 84, 15

Zahvala.

Za vse dokaze globokega sočutja ob boleznih in smrti nepozabljivega soproga, očeta in tasta. gospoda

Jakoba Kokalj,

posestnika in bivšega učitelja,

za mnogobrojno udeležitev pri pogrebnih, za mnoge darovane vence, izrekamo s potrjim srcem tem potom vsem, osobito pa častiti duhovščini. gg. uradnikom, slavni požarni brambi, častitemu prebivalstvu Vrnskemu in od daleč prišlim Šentjurčanom, ki so svojemu bivšemu učitelju „v hvaležni spomin“ in v „zadnji pozdrav“ darovali krasen venec, našo najsrčnejšo zahvalo, ter priporočamo nepozabljivega pokojnega v blagi spomin.

Vransko, dne 30. novembra 1889.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Podpisani se zahvaljuje v imenu žalujoče rodbine častiti duhovščini, posebno preč. gosp. dekanu za ginljive besede, katere so blagovolili spregovoriti na grobu rajnega očeta

Jožefa Zupanič-a,

g. nadučitelju zarad lepega petja v cerkvi, kakor tudi vsem znancem in prijateljem, kateri so pokojnemu zadnjo čast skazali.

Jarenina, dne 2. decembra 1889.

Jakob Zupanič,

župnik pri sv. Ožbaltu.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se vljudno podpisani v naravno cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineškega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstranc, kelihov, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognju pozlatim in posrebrim. Čč. gg. naročniki naj mi blagovolé poslati iste nefrankovane.

Teodor Slabanja,

6-24

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Razglas.

Podpisano ravnateljstvo vabi društvenike „Posojilnice“ v Mariboru k izvanrednemu občnemu zboru na 9. t. m. (ponedeljek) popoldan ob petih v čitalnično dvorano.

Na dnevnem redu je razprava o ustanovi rajnega gospoda **Franc-a Rapoc-a**.

V Mariboru, dne 3. dec. 1889.

Za ravnateljstvo:

Dr. Jernej Glančnik.

Št. 15727.

Razglas.

Zaradi oddaje zidave pri farni cerkvi v Vuzenici se ponudbena obravnava na ponedeljek, dne 16. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Slovenjgradci odločuje.

Stavbeni stroški uravnanih prera-

čunov znašajo	fl. 5807.67
za povižbo stolpa odpada	„ 4014.19
na povečavo žagreda	„ 1408.88
za druge popravile	„ 284.60

Zaporočno vlogo (vadium) ima vsak podvzetnik 580 gld. ali v gotovini, drž. obligacijah po dnevnem teku ali pa v hranilničnih bukvah vložiti.

Drugi oddatni pogoji, kakor stavbeni načrti in preračuni se vsaki dan pri tukajšnjem uradu v navadnih uradnih urah lahko razgledajo.

Vsi, kateri zidavo podvzeti menijo, naj svojo ponudbo z določeno omenjeno zaporočno vlogo in s kolekom 50 kr. dobro zapečateno, najdalje do dne 16. decembra t. l. dopoldne 10. ure podpisaneu c. kr. okr. glavarstvu dopošljejo.

C. kr. okr. glavarstvo Slovenjgradec, dne 22. novembra 1889. 1-2

Prodajalnica z mešanim blagom

na Ptujski gori pri Ptuji, kjer je velika božja pot, in sicer štacuna, 3 sobe, 2 kleti, kuhinja, magacin, hlev za 4 glave, kuhinjska vrt, ograd s 60 drevesi žlahtne sorte, 6 plugov zemlje in pohištvo za štacuno se proda po ceni. Več pové

Anton Sicherl, 3-3

v Spodnji Polskavi, via Pragerhof.

Priporočba.

Več tisoč lepih 4-5 letnih **sadnih drevesc** najboljih vrst, priporoča po nizki ceni **Jože Janežič** na Bizeljskem pri Brežicah.

Občinski zastopi in šolska vodstva dobijo cepiče zastonj. 3

Občinski tajniki

in druge olikane, zanesljive osebe, katere pridejo pogosto z ljudmi v dotiko in si hočejo poleg svoje službe še kaj zaslužiti, naj se oglašijo pod naslovom: **G. A. G. 1. 867, Graz,** poste restante. 8-10

Maribor
Gosposke ulice 3.

Prodajalnica papirja in vsako vrstne sprave za pisanje in šolo, šolskih in molitvenih knjig na drobno in veliko.

Naročajo se tudi lahko vsi modni listi avstrijski in romani, ilustrirani časopisi.

Andrej Plavzer, poprej **EDUARD FERLING.**

Zaloga za tovarne, vsake vrste knjig za trgovce, kužije za kopije, papirjate žaklje in zvitke, slame, za ločenje in zavitke.

Novosti posebno platno za gratulacije, karton, svila in katunov papir v krasnih barvah po izvanredno nizki ceni.

Knjigovežarna. Gosposke ulice 3
Maribor.

Pravo francozko žganje (cognac).
Kaj je pravo francozko žganje?

ZAKONOM ZAŠLIČENA MARKA.

Iz francozkega in južnoštajerskega jakega močnega brdskega vina izpriljeni alkohol, pod imenom 'cognac' zdravniški pripoznajo dietično, duh in telo oživajoče slastno in zdravilno sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravila? Navadno žesto s soljo pomešano, ktere upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničli. Če vsa vprabljena sredstva proti ischias, reumatizmu, živčnim boleznim, izpadu las, protinu, tiganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi in zobeh i t. d. nič ne pomagajo, naj še pokusi vsaki boleestnik iz južnoštajerskega znamenitega Konjčkerega, lastno pripravljene vina destilovano, na vse ove bolezni čudno delujoče, pravo francozko žganje vporabiti. Mala st. kl. 60 kr., v. 1 gl. 20 z.

Stari cognac, posebnv okrevajočim in na želodcu bolanim preporočljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naročbe 4 v. steklenice pošiljajo se franco brez daljnih stroškov.

BENEDIKT HERTL
veliki posestnik na grajičini Gollir pri Konjčkah, Južno-Štajerska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 49. šte. „Slov. Gospodarja“.

1889.

5. decembra.

12.

C. kr. zavod za višjo vzgojo duhovnikov na Dunaji.

V. Premil. gosp. knezoškof dr. Mihael Napotnik.

(Dalje.)

Konjice, zlate Konjice! Vaše preslavno ime svetilo se bode na vekov veke v zgodovini naše Lavantske zgodovine, ker vas je doletela prerodka sreča, da ste staroslavnej našej škofiji 54. a mestu Mariborskemu tretjega knezoškofa dale. Ne v knežjem gradu Konjiškem, ne v krasnem trgu Konjiškem, ne v kakšnem gradiču zunaj trga, ne — v priprosti kmečki hiši starodavne nadžupnije Konjiške tekla je zibelka našega mil. knezoškofa Mihaela. — Ako jo po državni cesti mahneš iz Konjiškega trga proti Slov. Bistrici, zapaziš proti vzhodu, kako da se cesta polagoma iz doline vzdiguje v kreber, dokler se pičlo uro hoda od trga ne zavije za košato šumo. Brdo, ki ti zakrivlje daljni razgled v veliko Tepanjsko ves, zadnjo nadfare Konjiške, imenuje se Tepanjski vrh. Skrajni hiši v tej po brdih raztrošeni vesi pravijo od nekedaj že pri Lipákih. V tej pošteni kmečki hiši zagledali so naš mil. knezoškof kvaterni petek, dne 20. septembra leta 1850 luč sveta. Kmečki botri nesli so jih v cerkev sv. Jurija v Konjicah, da so jim tadanji vikarij Konjiški, sedaj častni korar Lavantske škofije, preč g. Tomaž Rožanc podelili sv. krst na ime nadanangelja sv. Mihaela. Tako iz vode in sv. Duha prerojenega Mihaela prinesli so botri nazaj njegovim osrečenim roditeljem, ki sta oba bila iz Tepanjske vesi doma. Oče Jurij Napotnik, p. d. Lipák, ki še živijo, bili so pri Kolariči doma, a mati Neža, ki že 5 let pri sv. Ani nad Konjicami v hladnem grobu počivajo, rodili so se pri Solarji. Komaj 22 let stara priženili so se kot pošteno kmečko dekle k Lipaku na Tepanjskem vrhu, a le prehitro postali so tam vdova z dvema malima sinkoma.

Če sv. apostol Pavel v svojem prvem listu do ljubljenege učenca Timoteja že sploh daje svet mlajšim vdovam, da naj se možé, otroke rodévajo, gospodinjijo (5. pogl. 14 v.), koliko bolj je to potrebno bilo tej mladi vdovi Jeravšekovi (tako so se pisali po svojem prvem možu) na tako obširnem in težavnem kmečkem domu ali gruntu. Pri tem vedela je mlada vdova pravice sinkov svojega rajnega moža, kar je bilo

največ mogoče dobro okovariti. Naš sedanji mil. knezoškof, ki so prvorojen sin drugega zakona, so nekako podobni slavnemu knezoškofu Krškemu dr. Wiery-u, katerih življenje smo v III. odstavku tega spisa popisali, ki so bili tudi prvorojenec, pa še le tretje žene njihovega očeta. Pri Lipákovih na Tepanjskem vrhu, kjer so imeli že hčerko Nežo, dobili so s časom še Mico, Frančeka, Ančko in Jerčko, ki je pa še zelo mala umrla. Umril je tudi Franček, prvorojenec prvega zakona, med tem, ko se je njegov brat A. Jerovšek že pred 20 leti na dobro kmetijo v Slovenjebistriški fari priženil. Mlajši Frančišek iz II. zakona, prevzel je pred leti Lipakovo domačijo ter je bil kmalo potem namesto svojega že priletnega strijca Šimona Napotnika, p. d. Kolariča izvoljen za cerkvenega ključarja toliko obširne nadžupnije Konjiške. Sestre našega mil. knezoškofa izvolile so si pa vse tri deviški stan, katerega skrbno negujejo pri svojem vdovem očetu na njih lastnem posestvu v Tepanjski okolici. Če povem, da očetovega že omenjenega brata Šimona, starejša hči Neža kot sestra Roza vzgledno deluje že 29. leto v redu sv. Vincencija Pavlanskega, sedaj v Mariborski bolnišnici, njeni brat France pa kot č. o. Leopold Napotnik 5 let kot duhovnik — redovnik sv. Benedikta na samostanski fari sv. Lamberta na Gorenjem Štajarskem, potem bo sleherni mi pritrtil, da je to vzgledna hiša, ki ne vživa zastonj svojega dobrega slovesa pri dalnjih kakor bližnjih sosedah. Ako bi me pa kdo vprašal, zakaj da te podrobnosti tukaj priobčujem, povem mu, da sem zadnjič z veseljem bual poročilo, ki je pravilo, kako sta bila čast. brat duhovnik in sestra nuna oba s Francoskega v Rimu navzoča, ko so sv. Oče tovnejle njunega brata mučenca Janeza Gabrijela, duhovnika družbe sv. Vincencija Pavla, slovesno prišteli vzveličanim služebnikom božjim. Poročevalec ni pozabil omeniti, da druga sestra, ki je nuna na Kitajskem, kjer je njen vzveličani brat svojo kri prelil za sv. vero, ni mogla pravodobno k tej svečanosti dospeti v Rim. Kar sem jaz rad zvedel, o tem sodim, da bodo drugi tudi radi kaj zvedeli.

Ker stariši, če so še tako skrbni, ne morejo otroka vedno na rokah nositi, zlasti na kmetih ne, kjer dostikrat človek ne ve, za katero delo bi poprej prejel, tam je treba dete tem bolj goreče njegovemu angelju varhu pri-

poročevati. To in še več storili so ranjka mati našega mil. knezoškofa vestno vsako jutro in vsaki večer. Pokazal je pa tudi zvesti angelj varuh svojo službo prav očivestno, ko je rešil našega škofa iz velike smrtne nevarnosti, v katero jih je bil že kot otroka zlobni konj sivce spravil. Samemu angelju varhu skrb za otroke prepuščati pa tudi ne gre, to vsaki razume, stariši morajo otrokom tudi pestern ali „varučev“ priskrbeljovati.

Početno ali ljudsko šolo obiskovali so naš mil. knezoškof v Konjicah, kamor so imeli blizu do ene ure hoda vsaki den. Prvence brati učili so namesto bolnega učitelja (Bablerja) ovodobni vikarij č. g. Šim. Črnoša, sedaj župnik Pišečki. V višjem oddelku bili so jim tudi kateket, ki vejo še sedaj o bistri glavi in blagem srcu tega svojega vzornega učenca pripovedovati. Druga priča nam je poročala, kako pristrčno da so naš sedanji knezoškof prosili svoje ljube stariše, da bi jih v Celje v šole dali, ker že takrat kazali so prav posebno veselje do duhovskega stanú. Oče Lipak zaprežejo drugi dan po Mihaelovem godu l. 1862. sivca, ter peljajo svojega 12letnega sinka v Celje v četrti razred tadanjih glavnih šol, kjer so se mladi Miha nemškemu jeziku tako hitro privadili, da so leta potem v prvi latinski šoli že skoraj vseh 67 svojih sošolcev prekosili. V šolskih poročilih gimnazije Celjske od leta 1871. vidimo ime Napotnikovo svetiti že na čelu vseh učencev vse višje gimnazije. Prav blizu stal jim je njihov rojak in verni prijatelj g. J. Pukl, (Slovenec dobro znan rodoljub na Dunaji) potem še 6 drugih odličnjakov in 19 učencev, ki so prav povoljno zvršili osmo latinsko šolo. Gotovo ni mala reč med tolikimi zavzemati prvo mesto. Ravno tako sijajno dostali so izpit zrelosti dne 12. avgusta 1871. Ker so s svojimi stariši vred od mladih dni gojili željo, postati duhovnik, zato brez dolgega premišljevanja vložijo svojo ponižno prošnjo na preč. kn. šk. ordinarijat v Maribor za sprejem v duhovnišnico Mariborsko. Bili so tudi kmalo sprejeti. A ko dne 1. oktobra leta 1871 pridejo v Maribor, da bi vstopili v bogoslovje, zvedó na splošno začudenje, da morajo takoj v Celovec, kjer bodo namesto knjig nosili puško, a namesto talarja, vojaško suknjo. Kako da je tako prišlo, povemo prihodnjič. Dnes sklenemo s tem, da božja pota so res čudna — če dostikrat nam nezapopadljiva. (Dalje prih.)

Zlata sv. meša pri sv. Lenartu v slov. gor.
dne 28. julija 1889.

(Dalje.)

Da bi se najsvetejša daritev, kolikor mogoče, slovesno opravljati zamogla, da bi se mlačnost med verniki izpodrinila in služba božja oživela, zato so novi g. dekan najprej oskrbeli

prelepo veliko gotično srebrno a v ognji dobro pozlačeno monstranco, ki je veljala 814 gold., krasen gotičen kelih s pateno za 225 gld. novo nebo iz rdečega žameta, znotraj pa iz svilnatega damasta, okinčano od znotraj in zunaj s pravimi zlatimi zvezdami in obrobljeno z zlatimi zobci v vrednosti 435 gld., dvoje mešnih oblačil za praznike, kakor tudi uzvišeni sedež pri glavnem altarji na levi strani za levitirano mešo in za oltar novo prepovel. Vse to je delo njihove skrbi in prizadevanja že v letu 1858 in 1859. Za tem je prišla zapuščena, v lepem gotičnem slogu zidana hiša božja na vrsto. Ta je bila poprej z dva sežnja visokim zidom okrog obdana in vsled tega vedno mokrotna. Da bi se to odpravilo, dali so cerkveni zid od dveh strani popolnoma odstraniti, zemljo za dva čevlja znižati, a na drugih dveh straneh zidú za dober seženj odvzeti.

Tudi znotraj, kolikor se je takrat dalo, se je bila cerkev osnažila in ozaljšala, da je zamogla l. 1861 dostojno v svojih prostorih sprejeti uzvišenega knezoškofa Martina Slomšeka, ki so takrat prišli mladini zakrament sv. birme delit, odrašenih pa v sv. veri krepčat. Kar se je takrat začelo, dopolnjevalo se je vedno leto za letom zdaj z naročevanjem novih mešnih oblačil, zdaj s ponovljenjem in pozlačenjem oltarjev in sv. podob, ki je v enem samem letu stalo 2338 gld.

Zopet je bilo treba visokemu turnu nove strehe, zvonom drugih kron in njih obrnjenja, da se na eni strani celo niso zgloodali in drugih večjih popravkov; delo je naraslo na blizu 1200 gold. in za le-to svoto so skrben pastir morali storiti veliko stopinj in dosta pisarij, predno so bili stroški poplačani in vse poravnano. Priskrbeli so pred dvema letoma farmanom dobro turnsko uro, ki oznanjuje vernim življenja dragi in hitri čas, pa jih tudi opominja k natančnemu izpolnjevanju dušnih in telesnih dolžnosti. Uro je izvrstno in vsem v zadovoljnost izdelal urar g. Andrej Berthold v Gnasu za 600 gld. Kdor ima le nekoliko oči odprte, lahko se hitro prepriča, koliko truda in skrbi je bilo sploh potreba, da se je tako velika cerkev, kakor je naša in ki še je k temu, žali Bog, brez vseh dohodkov, v toliko lepem stanu ohranila. Pri zunanjih popravilih niso korar pozabili na notranjo lepoto hiše božje. Pripravili so ji lepo gotično lampico za večno luč, katera oznanjuje gorečnost vernih do Jezusa v presv. R. Telesu; nagovorili so posestnika Čučeka, da je kupil podobo Lurške Matere božje, Frasa in Kurnika pa, vsi trije iz Lormanja, da sta spravila podobo sv. Alojzija, izgled krščanskega življenja za mladino.

Krono pa so dali preč. g. jubilant svoji nevesti letošnje leto s tem, da so jo naročili znotraj celo pomalati in sicer po načinu ško-

fovske cerkve v Mariboru, katero delo je po sodbi strokovnjakov jako dobro in po ceni izvršil J. Marko. malar od sv. Jurja v slov. gor. Sredino cerkve pa kinča nov gotičen svetilnik ali luster s 24 svečami, pred velikim oltarjem stojita dva velika svečnika, kakor je videti v stolni cerkvi v Mariboru in glavni oltar je olepšan z novim krasnim tepihom vse za spomin zlate sv. meše. Kar pa se tiče dušoskrbja, ne bom našteval, koliko se skoz 32 let svojega dušnega pastirstva pri sv. Lenartu trudijo v spovednici, na pridiznici, pred oltarjem, da bi svojim ovčicam olajšali in ogladili pot v srečno večnost; ne bom navajal, koliko bolnikov in umirajočih so na domu potolažili in s sv. popotnico sprevideli, ker morebiti bi ne našel hiše, katere praga bi njihove noge v tem poslu ne bile prestopile; ne bom omenjal sv. krstov, ne porok, ampak zabilježiti le hočem prelepe družbe in bratovščine, katere so v fari vpeljali in jih sploh modro vodijo, vedoč, da polje ne bo rodilo, če ga kmet samo razorje, pohleven dež pa ga ne pomaka in zlato solnce ne ogreva; enako tudi duhovski čredi ne izda samo pridigovati in spovedovati. Solnčni dež je še tako lepa svečanost; potreba je pobožnih družb in krščanskih bratovščin, katere božje nauke polivajo in dobro setev čednosti skrbno plejejo; po njih še le po letih v fari priraste zala pšenica, da je pri vernih pobožnost v časti, da se sv. zakramenti pogosto prejemajo, da gorečnost do službe božje raste in se krščanska ljubezen lepo razcveta. To imenitno resnico preč. gosp. jubilentno modro razumejo, zato so najprej vpeljali stanovske družbe: za može žene, mladenče in dekleta; potem sladkega Srca Jezusovega in Marijinega, živega rožnega venca, vednega češčenja presv. R. Telesa in še nekatere. Vsega tega modro oskrbovati in voditi, se g. jubilent poleg svojih drugih mnogih opravil niso naveličali. Zamolčati ne smem njih velike skrbi za družbo sv. Mohorja, kateri so za celo dekanijo poverjenik. Le po njih prigovarjanju se v naši dekaniji število družbenikov leto za letom množi in raste. To je prelep dokaz, da jim je pri srcu slava in omika maternega jezika in slovenskega ljudstva tako, kakor ženinu lepota in čast drage neveste, da je nikdo ne zasramuje in ne oskruni, ampak po vrednosti spoštuje in časti. Venec pastirskega truda je pa gotovo sv. misijon katera so obhajali l. 1883.

Nova meša pri sv. Jožefu l. 1889.

(Konec.)

Na prižnico stopijo sedaj preč. gosp. kanonik Fr. Ogradi, ravnatelj bogoslovja Mariborskega, ki so Celjskim faranom še vedno nepozabljivi. V vvodu v svoj govor povejo nam iz življenja č. g. novomešnika, da so oni kot bivši

Celjski vikarij pred 11. leti jim preblagega očeta za smrt prevideli in pokopali, zato tembolj srčno častitajo navzoči primicijantovi materi, da se je njej kot vbogi vdovi posrečilo, pri slabih letinah svojega sina Antona za mešnika izšolati in ga spremljat pred Gospodovoltar. Potem so pa v jedrnatih, času in okoliščinam posebno primernih besedah razlagali: zakaj da je treba mešnike spoštovati? Dokazali so, da 1. zato, ker mešniki ljudi učé večne resnice, 2. zato, ker sv. zakramente delijo, in 3. zato, ker so od Boga in od sv. cerkve postavljeni voditelji vernega ljudstva ali dušni pastirji krščanskih čred. Ni dvomiti, da bodo te jasne besede tudi lep sad obrodile. Ob času volitev se bode marsikdo lahko na to lepo pridigo skliceval. Po pridigi vršila se je nova meša, pri kateri so č. g. novomešniku njihovi ravnatelj, pred. g. kanonik Ogradi na strani stali. Prisotni bili so tudi pred. g. špirituval Mariborski in prečastiti gospod podravnatelj bogoslovski Res redko odlikovanje: videl si poleg oltarja tudi starosto Celjskih čč. duhovnikov, pred. g. zlatomešnika Jeretina, kr. šk. duh. svetovalec in župnika s Teharij, potem še par drugih čč. mešnikov iz Celjske in par gg. župnikov iz Novocerkevške dekanije. Med sv. mešo prijeli so iz novomešnikovih rok sv. obhajilo primicijantova mati, brata, sestra in še nekoliko drugih „svatov“. Po sv. meši zapela se je zahvalna pesen: „Te Deum“ nato bilo je običajno darovanje in poslednjič molile so se za večernice litanije M. Božje. Preč. gosp. superijor Jakob Horvat, zlatomešnik in kn. šk. duh. svetovalec, ki že 37. leto stavno vodijo misijansko hišo pri sv. Jožefu, povabili so č. gosp. primicijanta ter vse navzoče duhovnike k svojej toliko gostoljubnej mizi ter so vse prav bogato pogostili. Bog jim povrni vse stoterno! Različnih napitnic naštevati mi prostor ne pripušča — Omenim naj le, da izmed 11 še živih čč. duhovnikov, Celjskih rojakov, bili so pri tem obedu navzoči najstarejši in najmlajši in oni, ki med obema ravno srednje mesto zavzemljejo. Ostali gostje ali svatje odpeljali so se bili medtem na primicijantov rojstni dom, ki leži pri sredi pota iz Celja v Rožno dolino. Tudi tam je bilo za vse dobro poskrbljeno, vse je bilo tako veselo, da nihče ni imel časa poslušati, kako je zvonaj gromelo in lilo. Pozno na večer se je pa zopet zvedrilo, da je bilo gostom mogoče se odpeljati na dom.

Drugo jutro zbrali smo se zopet tam, kjer prvi den, da smo č. g. primicijanta na vozeh spremljali, a ne k sv. Jožefu, ampak k njegovi deviški nevesti, k prebl. M. Božjej v Petrovče. Celjani našteli so nad 40 voz. ki so s č. gosp. novomešnikom in njegovimi gosti drdrali iz Lokrovca skozi Belje v Petrovče. Tam zbrala se je tolika množica ljudi, da so veliko cerkev

skoraj napolnili. Ob 10ih peli so č. gosp. primicijant na glavnem oltarji te romarske cerkve M. Božje slovesno sv. mešo, pri kateri so zopet v obilnem številu na koru navzoči gg. bogoslovci prav lepo odpevali. Bilo je vse prav genljivo! Na prijazno povabilo č. g. novomešnika in njegove skrbne matere peljali smo se nazaj v Lokrovec na primicijantov dom, kjer se je vršila, ne gostija, ampak smel bi reči: prava ljudska veselica! Vse prehitro minole so vesele ure. Ločili smo se s prisrčno željo, da bi č. g. novomešniku ljubi Bog dal včakati še zlato sv. mešo, njegovi dobri materi podaljšal njihove dni do skrajne meje človeške starosti in da bi pošteno Pušnjakovo hišo obsipal s posebnim blagoslovom, ker je škofiji Lavantski dala tako nadepolnega mešnika. Hvala in zahvala pa tudi gre po vsej pravici č. g. novomešniku, da čeravno so še le tretje leto bogoslovja dovršili, stopili so v teh svojih počitnicah v raznih cerkvah po večkrat na pridiznico ter so pri različnih slovesnostih s pohvalo oznanjevali besedo božjo. Naj bi ta lepa nova meša krščanskim starišem dala poguma, nadarjenih sinov pošiljati v šole, da se tolikemu pomanjkanju duhovnikov kmalo pride za vselej v okom!

P. Nuže.

Dopisi.

Od sv. Lovrenca v slov. gor. Zopet imenitni spomin stoji. Na hribu, z imenom Kukava, je stala ob času naših prededov cerkva ali podružnica sv. Janeza, k farni cerkvi sv. Lovrenca, kake male pol urice od nje oddaljena. Bili pa so jo v kratkih letih za voljo slabih časov razdri. Boljše reči so takrat prodali. Iz ostalega kamenja in opeke sta potem dva moža, katera še sta bila sedanjim starim ljudem znana, iz te občine — ta sta čez nekaj let potem spet kapelo, precej veliko postavila in sicer v spomin prejšnji cerkvi sv. Janeza Nepomučana. Tudi ta bila je zapuščena in je vsled starosti razpadla. Še pred kakimi desetimi leti so sedanji č. g. župnik Jakob Meško zapovedali, da se razpadlina podere in kamenje skup zloži. In to kamenje je do lanskega leta pričakovalo svojega prostora. Ljubi Bog pa se je ogledal na ta kraj, kjer je stala prej cerkva. Mlademu orgljarskemu učencu g. Fr. Janžekoviču je Bog dal pogum, da se je lani na pomoč in podporo dobrih občanov, poprijel zopet težavnega dela. Spravil je to delo srečno pred žimo še pod streho lani. Ni se dalo vse dodelati lani, ali letos ni zamogel več sam oskrbovati tega dela, ker je bil sprejet že v službo za organista in cerkvenika pri sv. Urbanu, pa v dobri misli tega dela ne opustiti. Zato mesto sebe nagovori mladega krojača Jakoba Horvata,

naj bi gledal na delo in sedaj se je delo dovršilo, dne 20. vinotoka 1889. Blagoslovili so cerkvico č. g. župnik Va-njo so prinesle štiri male, ovenčane deklice lepo podobo bl. D. M. Lurške, štiri druge male deklice in osem večih pa so jih spremljale. Po blagoslovljenju lepe podobe M. Lurške, katero je omislil gosp. Fr. Janžekovič, poleg te pa še podobo sv. Janeza, katera je v spomin prejšnje cerkvice, so preč. g. župnik imeli zelo lepi govor o prejšnji cerkvi. Tudi so vsem dobrim občanom zahvalo izrekli, da so v tem slabem času tako veliko in smem reči, najlepši spomin tej fari postavili, v čast M. D. Lurški in sv. Janezu. Hvalo so izrekli v imenu občanov za lepi podobi, zelo dragi in veliki, kateri so darovali g. J. J. V tej slovesnosti bilo je vse tako genljivo, da je marsikateri solze prelival, posebno, ko smo zagledali, da se je mladi g. prvi začetnik tega dela in današnjega veselja vdeležil. Prav veselo nas je pozdravil, vse pri kapeli stoječe. Vse ga je radostno sprejelo in hvalilo za trud, da še je tudi k zadnjemu delu se potrudil, ter ljubezen M. Lurški in sv. Janezu skazal. Za to naj ljubi Bog stotero povrne vsem občanom, mlademu oskrbniku, g. Fr. Janžekoviču in namestniku Jakobu Horvatu, posebno še preč. g. župniku, da so se potrudili priti nam kapelo blagoslovit v čast bl. D. M. Lurške.

Raznoterosti.

(Za družbo vednega češčenja) so podarile naslednje župnije: sv. Jurij na južni žel. 23 fl. 38 kr., Lembah 11 fl., sv. Lenart nad Laškim 4 fl. 53 kr., sv. Vid na Planini 4 fl. 11 kr., Podčetrtek 5 fl., Škale 12 fl. 40 kr., sv. Bolfank pri Bišu 15 fl., sv. Ropert v slov. gor. 3 fl., Fram 1 fl. 86 kr., Brežice 13 fl., Konjice 10 fl. 50 kr. sv. Marjeta na Pesnici 3 fl., sv. Križ pri Ljutomeru 14 fl. 10 kr., Jarenina 10 fl., Ponkva 8 fl. 50 kr., Loka 8 fl. 20 kr., Kapela pri Radgoni 18 fl. 44 kr., Braslovče 20 fl., sv. Peter in Pavel na Ptuju 15 fl., sv. Lovrenc na Dravskem polji 7 fl. 70 kr., Dobova 20 fl., sv. Peter pri Radgoni 30 fl., Polzela 5 fl., Stravice 1 fl., sv. Ilj pri Velenji 7 fl. 30 kr., sv. Ilj v slov. gor. 15 fl. 53 kr., Spodnja Polskava 11 fl. 60 kr.

(Obrednik) III. reda sv. Frančiška izdal je v slovenskem in latinskem jeziku P. Hugolin Sattner, iz reda sv. Frančiška v Novem mestu. Cena knjižici, ki utegne prav lepo ustreči vsem prijateljem tega reda, je s pošto vred vezani v usnje z zlato obrezu 75 in z rdečo samo 65 kr. Dobi pa se edino pri g. izdatelji P. Hugolinu Sattnerji v Novem mestu.